

Kultur- og samfundsfags eksamen.

Hvordan afslutter vi undervisningen i kultur- og samfundsfag?

I 2. hf afsluttes undervisningen i kultur- og samfundsfag nogle uger før den øvrige undervisning. Du skal trække ét af de fællesfaglige emner/temaer, som klassen har arbejdet med i kultur- og samfundsfaget i løbet af de 2 år. Du kan vælge at trække i en gruppe på maksimalt 3 kursister.

Eksempler på temaer i kultur- og samfundsfaget kan være:

Grønland

Det gode samfund

Tyrkiet

Religionens rolle i det amerikanske samfund

Menneskerettigheder

Indien

Det trukne tema indeholder forskellig artet materiale fra fagene, f.eks. tekster, billeder, tabeller og figurer som afspejler forskellige aspekter af temaet.

Eksempel på et temas materiale:

I temaet Det gode samfund kan det udleverede materiale f.eks. være:

- En artikel om velfærdstatens blinde vinkler, hvor kirken *kan* opfylde en rolle
- Statistisk materiale om udgifter til velfærdsstaten over en årrække.
- Nogle artikler, som udtrykker en problematisering af den danske velfærdsstat på forskellige historiske tidspunkter
- En figur som viser befolknings holdning til forskellige konkrete velfærdsydelser

Ud fra det udtrukne materiale, undervisningen i forløbet samt selvfundet materiale skal du udarbejde en synopsis, som skal afleveres den sidste skoledag.

Hvad er en synopsis?

En synopsis er en faglig opgave med en problemformulering, nogle underspørgsmål, samt en kort besvarelse af både problemformulering og underspørgsmål samt en konklusion.

En synopsis er billedlig talt en faglig opgave, hvor alle ”mellemløbet” ikke er med.

Hvad skal synopsis indeholde ifølge bekendtgørelsen?

– forløbets titel (overskrift)

– en fællesfaglig problemformulering

– oversigt over de problemstillinger, der er arbejdet med i synopsen

– en behandling af problemstillingerne ud fra:

a) det trukne bilagsmateriale

b) stof fra alle tre fag

c) relevant og væsentligt supplerende materiale, som eksaminanden/eksaminanderr

– konklusioner på arbejdet med problemstillingerne

– en oversigt over anvendt materiale.

Hvad er det overordnede faglige formål med eksamen i KS?

Formålet med arbejdet i synopsis eksamen i Kultur og Samfundsfag er at du ved hjælp af en fællesfaglig problemformulering viser en sammenhængende indsigt og helhedsforståelse af et givent emne (fx Religionens rolle i Tyrkiet eller Det gode samfund).

Du skal inddrage de tre fags (historie, religion og samfundsfag) særfaglige begreber, teorier og metoder og demonstrere sammenhængen mellem fagene. Du skal vise, hvordan fagene kan skabe en helhedsforståelse af et komplekst problemfelt.

Anvendelsen af særfaglige begreber, teorier og metoder kan fx være:

- Indefra/udefra metodeanalyse eller fænomens/begrebsanalyse (fx sharia begrebet) i religion.
- Kildekritik eller begrebsanalyse (fx udviklingen i menneskerettighedsbegrebet) i historie.
- Begrebsanalyse (fx ideologi og styreform), eller modelanalyse (fx velfærdstatsmodeller) eller teorier (fx Giddens teori om det traditionelle, moderne og senmoderne samfund) i samfundsfag.

Man skal altså arbejde særfagligt, men udbyttet af det særfaglige arbejde skal integreres og sammenlignes, og munde ud i overordnede tværfaglige årsagsforklaringer.

Hvilke krav skal synopsis i kultur- og samfundsfaget opfylde?

Synopsis skal indeholde en problemformulering, underspørgsmål samt del- og den endelige konklusion.

Hvad er en problemformulering?

En problemformulering er det overordnede spørgsmål som du vil arbejde med. Den er fællesfaglig og kan formuleres som en undren eller en påstand, du ønsker at undersøge. Din problemformulering **styrer** din opgave, og det er den du skal konkludere på.

Eksempel 1: Tema: Grønland

Problemformulering: Hvilke konsekvenser har den danske moderniseringspolitik i 1950'erne og 1960'erne haft på det danske samfund og befolkning, og hvilken betydning har det for Grønlands muligheder for total selvstændighed?

Eksempel 2: Tema: Menneskerettigheder

Problemformulering: Hvilken rolle spiller menneskerettigheder i det senmoderne samfund med særlig fokus på deres betydning for religion?

Hvad er problemstillinger/underspørgsmål?

Ud fra problemformuleringen skal du lave en række faglige underspørgsmål/problemstillinger, som tilsammen kan besvare problemformuleringen. Underspørgsmålene/problemstillingerne skal rumme fagligt stof fra alle tre kultur- og samfundsfag: religion, samfundsfag og historie.

Eksempel 3: Tema: Grønland

Problemformulering: Hvilke konsekvenser har den danske moderniseringspolitik i 1950'erne og 1960'erne haft på det danske samfund og befolkning, og hvilken betydning har det for Grønlands muligheder for total selvstændighed?

Underspørgsmål/problemstillinger:

1. Hvilket samfund herunder kultur og religion eksisterede forud for moderniseringsprocessen i Grønland?
2. Hvad indebar moderniseringspolitikken i 1950'erne og 1960'erne?

3. Hvilke konsekvenser har moderniseringspolitikken haft på Grønlands samfund og befolkning?
4. Hvilken betydning har konsekvenserne for Grønlands mulighed for total selvstændighed?

Eksempel 4: Tema: Menneskerettigheder

Problemformulering: Hvilken rolle spiller menneskerettigheder i det senmoderne samfund med særlig fokus på deres betydning for religion?

Underspørgsmål/problemstillinger:

1. Hvad går menneskerettighederne ud på?
2. Hvilken betydning har det, at menneskerettighederne er hensigtserklæringer og ikke lovgivning?
3. Hvordan er forholdet mellem ytringsfrihed og religionsfrihed?
4. Hvordan har Tyrkiets økonomiske fremgang påvirket forholdet mellem landets religiøse og sekulære kræfter?

Planen for, hvordan du omsætter problemformuleringen til en synopsis?

Når du har trukket dit tema, så vil skolen skemalægge en række moduler, hvor du kan udarbejde din synopsis. Der vil i de fleste af modulerne være en eller flere af kultur- og samfundsfaglærerne til stede.

I første fase skal du udarbejde problemformulering og underspørgsmål samt læse bredt om temaet. Det kan f.eks. betyde at du genlæser materialet fra undervisningen, samt søger øvrigt materiale om temaet ud fra problemformuleringen.

Hvordan søger du materiale til din synopsis?

Du kan starte med at læse i dit undervisningsmateriale fra alle tre fag, da der sikkert er henvisninger til noget mere fagligt stof, som du kan bruge.

Du kan søge på faktalink via skolens hjemmeside, da faktalink både præsenterer det faglige stof et emne omfatter, samt henviser til mulighed for yderligere materiale, i form af bøger, artikler og/eller hjemmesider.

Du kan desuden få hjælp af dine vejledere samt skolens bibliotekar til yderligere materiale søgning.

Hvorfor skal du søge supplerende materiale til din synopsis?

Det korte svar er, at det kræves ifølge bekendtgørelsen. Det mere uddybende svar er, at det er kernen i kultur- og samfundsfagseksamen. Du skal nemlig arbejde videre med det faglige stof, som vi har arbejdet med i undervisningen, og det kræver at du inddrager ”relevant og væsentligt” nyt materiale.

Eksempel 5: Tema: Grønland.

Problemformulering: Hvilke konsekvenser har den danske moderniseringspolitik i 1950'erne og 1960'erne haft på det danske samfund og befolkning, og hvilken betydning har det for Grønlands muligheder for total selvstændighed?

I forhold til at besvare denne problemformulering, så ville det være relevant og væsentligt, hvis du f.eks. finder ud af, hvilke ressourcer som Grønland har både økonomisk, kulturelt og socialt.

Her kunne et materiale fra FN, <http://www.unric.org/da/aktuelt/26416-gronland-ressourcer-er-afgorende-for-international-anerkendelse> være en ide.

Kultur- og samfundsfagseksamen

Du afleverer synopsis den sidste skoledag i det krævede antal eksemplarer. Når du skal til eksamen så skal du udarbejde et talepapir, som du medbringer sammen med din synopsis.

Hvilke krav skal et talepapir til kultur- og samfundsfagseksamen opfylde?

Du skal have følgende punkter i dit talepapir:

- a) Præsenterer din problemformulering og dine problemstillinger.
- b) Gennemgå det centrale i behandlingen af problemstillingerne fra synopsis
 - a. Inddrag bilagsmaterialet
 - b. Inddrag selvvalgt materiale
 - c. Inddrag alle tre fag og deres metoder/begreber
 - d. Eventuelle rettelser til din afleverede synopsis.
- c) Konklusion
- d) Oplæg til videre samtale med censor og eksaminatorer

Dit talepapir er din disposition og dit notepapir til eksamen. HUSK dit oplæg må højst vare 10-12 minutter, og den resterende tid er tænkt som en uddybende faglig samtale mellem dig, censor og eksaminatorerne.

Konkrete eksempler på indhold i synopsis

Eksempel på en indledning:

.....

Indledning:

Jeg vil i denne synopsis om Tyrkiet og ud fra de vedlagte bilag, undersøge om Tyrkiet er på vej til at blive et moderne samfund som kan optages i EU. Hertil vil jeg redegøre for Tyrkiets udvikling fra at have været et islamisk kalifat til at blive en demokratisk sekulær stat. Dernæst vil jeg undersøge om der er nogle tendenser i udviklingen af det tyrkiske samfund som peger mod at Tyrkiet er blevet et mere religiøst land. Til sidst vil jeg diskutere argumenter for og imod Tyrkiets medlemskab og stille dem op imod hinanden, for at til sidst at kunne svare på min problemformulering ud fra mine problemstillinger.

.....

Eksempler på delkonklusioner:

Ad. 2 Da FNs Verdenserklæring om Menneskerettigheder og Wiener-deklarationen begge er hensigtserklæringer og ikke lovttekster, er det i praksis umuligt effektivt at sanktionere krænkelse af menneskerettighederne rundt omkring i verden, da man ikke har hjemmel i en reel lov, som både FN og "forbrydernationen" har underkøstet sig. Kulturrelativistisk set kan man heller ikke forvente konformitet blandt verdens nationer, at samtlige kulturer ræsonnerer ens og kan se det retfærdige i menneskerettigheder, sådan som de er blevet formuleret i Vesten.

Søren Krarup anfægter ideen om et retfærdighedssamfund, hvis ideologi trumfer de enkelte landes egen lovgivning: "Retfærdighedssamfundet kontra retsstaten. Menneskerettighederne kontra lov og ret. Dette er forhørdt." Han sammenligner EU's stærke fokus på fremmelse og overholdelse af menneskerettighederne med den "ensretning og tyranni", der prægede de nazistiske og sovjetiske diktaturer, og advarer mod blindt at følge tidsånden.

Uddybes ved oplæg.

4. Moderniseringspolitikens konsekvenser for Grønlands mulighed for total selvstændighed

- Største konsekvens af moderniseringspolitikken i forhold til Grønlands mulighed for selvstændighed er den manglende forbedring af den sociale og økonomiske situation, som har gjort at man er blevet afhængig af Danmark og bloktilskuddet.
- Fiskerindustrien er ikke tilstrækkelig som indtjningskilde. Mange grønlandere håber, at landets mulige råstoffer i form af f.eks. olie, kan give en enorm økonomisk gevinst og sikre selvstændigheden.
- Ikke tilstrækkeligt → hvis grønlanderne ikke er i stand til at forvalte den evt. store rigdom, vil total selvstændighed ikke være mulig. Det kræver man har en tilstrækkelig uddannelse og har arbejdskraft til eventuel ny råstofindustri → kræve man får syr på de massive sociale problemer som Grønland står overfor, og som bl.a. budår i fortidets tab på baggrund af tab af deres kulturelle og religiøse værdier¹¹.

Eksempel på konklusioner:

Konklusion:

Menneskerettighederne er både en bragende succes og kimen til konflikter verden over. For hele den vestlige verden er menneskerettighedsidealet noget af det ypperste og samtidig selvfølgelig, og gennemsyrligt den måde, vi omgås hinanden på, både menneskeligt og i internationale relationer. Samtidig fører det til debat og meget ofte turbulens, når man påkalder sig den ene rettighed "på bekostning af" den anden – dette ses tydeligst i kappestriden mellem ytringsfrihed og religionsfrihed, ofte personificeret i kunstnere, der kommer i vælten for deres værker. Den økonomiske højkonjunktur i Tyrkiet de sidste ti år har betydet, at religiøse tyrkere er blevet en købesygtig middelklasse, der er bevidst om deres ret til åbent at skilte med deres literale religiøse overbevisning, og dette på en måde, der tærer både sekulære og meget religiøse.

Konklusion:

I gennem arbejdede med min synopsis kan jeg konkludere at, moderniseringspolitikken i 1950'erne og 1960'erne har haft omfattende konsekvenser for det grønlandske samfund og dens befolkning. Det har bl.a. resulteret i øget økonomisk afhængighed af Danmark og efterladt befolkningen med identitetstab og tab af kulturelle og religiøse værdier. Den største problemstilling består i, at moderniseringen har medført en negativ spiral af sociale og økonomiske problemer, som man ikke har været i stand til at bryde. Det betyder, det er vanskeligt at opnå total selvstændighed. For at det kan gøres muligt kræver det, man får gevinst på råstofområdet og samtidig får styr på de sociale problemer og får skabt et højere uddannelsesniveau.

Eksempel på litteraturliste:

Litteraturliste:

Bøger:

"*Det moderne Grønland - fra koloni til selvstyre*", Rasmus Augustesen & Kristor Hansen, 2011

"*Religion*" Redaktør Elisabeth Faber. Tidsskrift for Religionslærerforeningen for Gymnasium og HTF, 2008

"*Grønland - mægtig og afmægtig*", Marianne Krøgh Andersen, 2008

Bilag:

"*Havets moder*" Bilag 1: http://www.his21e.dk/index.php?id=kilder_groerland

"*Spørgsmål til statsministeren*", Bilag 2:

<http://www.kami.kposten.dk/global/maskinrum/ucine/leksikon.aspx?rag=periode&foluer=hyadertmeningen&sumg=da&punkt=200908&udvalgt=240908102101019d0>

"*Hjemmesyrets 1 ønliggender*", Bilag 3: http://www.his21e.dk/index.php?id=kilder_groerland

Hjemmesider:

<http://www.religion.dk/artikel/247906:Tugbebrede-?hvad-er-er-mere>

Filer:

"*Ekspirimentet*", instruktør Louise N.D. Friedberg, 2010.